

Název šablony:	ČG2 – Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti
Vzdělávací oblast/oblast dle RVP:	Člověk a společnost
Okruh dle RVP:	/////
Tematická oblast:	Dějepis pro 6. a 7. ročník
Název vzdělávacího materiálu (výstižný popis tématu):	Spartakus (povstání otroků) Pracovní list
Kód vzdělávacího materiálu:	ČG2-31-INOV
Ročník:	VI.
Datum odučení vzdělávacího materiálu:	10. 5. 2012
Jméno autora:	Mgr. Petra Blahnová

SPARTAKUS

Vůbec **největší povstání otroků**, které otráslo základy římské říše, začalo v gladiátorské škole v Capuy [kapui] poblíž Neapole. Do jeho čela se postavil **Spartakus**, původem z Thrákie (dnešní Bulharsko). Rok 73 př. Kr. spolu s několika druhy uprchl a skryl se na blízké sopce Vesuvu. Římské vojsko horu obklíčilo a rozhodlo se otroky vyhladovět. Spartakus a jeho druhové však sestoupili po příkrém svahu hory, který Římané nestřežili (pomocí provazových žebříků). Pak nic netušící Římany napadli. Zvítězili a ještě se jim podařilo ukořistit zbraně. Po zprávě o vítězství se ke Spartakovi začali za všech stran sbíhat další otroci. Jeho vojsko stále sílilo, čítalo už na 100 000 mužů, ale mezi vzbouřenci nebyla jednota. Spartakus a někteří další otroci chtěli odejít z Itálie a vrátit se do svých domovů. Proto také vyrazili na sever a došli až k řece Pád. Zde porazili další, tentokrát ještě mnohem silnější římskou armádu. Ale místo toho, aby pokračovali v cestě dál, náhle se obrátili zpět. Ve Spartakově armádě totiž začaly narůstat nespůry. Část vzbouřenců se oddělila a stala se snadnou kořistí Římanů. Spartakus se zbývajícím povstalcem zamířil na jih. Měl dohodnuto s piráty, že je převezou na Sicílii. Zde se za pomoci místních otroků zamýšlel zmocnit vlády nad ostrovem. Piráti však slib nedodrželi a vory postavené Spartakovými otroky zničila bouře. Římané vycítili příležitost, jak se konečně se vzbouřenci vypořádat. Do čela nové armády postavili proslulého boháče **Crassa** [krasa]. Ten dal na úzké šíji poloostrova vybudovat příkop s opevněním, aby Spartakovi odřízl cestu zpátky. Tři dny trvala zuřivá bitva. Ale nakonec se Spartakovi podařilo překročit římský val a vyvést vojsko z obklíčení. Bylo to však už jeho poslední vítězství. **Vzbouřenci**, v čele se statečně se bijícím Spartakem, **podlehli roku 71 př. Kr. římské přesile**. Spartakus padl a v bitvě zahynula i většina jeho druhů. Na 6000 zajatců dal Crassus pro výstrahu ukřižovat podél silnice *via Appia*, vedoucí z Capuy do Říma.

Gladiátorské hry převzali Římané od Etrusků. V souboji používali gladiátoři proti sobě různé zbraně – například jeden síť a trojzubec, jeho sok zase meč. Gladiátorské hry pořádané v cirku byly oblíbenou zábavou Římanů.

Otroci byli zaměstnáváni na nejrůznějších místech. Těžký osud čekal zejména otroky pracující v dolech, v kamenolomech, na stavbách mostů či silnic. I díky jejich práci vznikla postupně ohromná síť kvalitních silnic (na 85 000 km), které spojovaly všechna důležitá místa rozlehlé říše.

I když povstání skončilo porážkou, situace otroků se přece jen poněkud zlepšila. Obava před novou vzpourou vedla Římany k tomu, že s otroky zacházeli mírněji. Také je přestali v takovém množství dovážet do Itálie. Někteří **Římané** dokonce **začali spolehlivé otroky propouštět na svobodu**. Ti se pak nazývali propuštěnci a museli nosit zvláštní čepičku (*pileus*). Většinou pak zůstávali u svých pánů a sloužili jim za mzdu. Nejspolehlivější propuštěnci často dohlíželi na své bývalé druhy. V pozdějších dobách mnozí dosáhli i značného vlivu a bohatství. Například císař Claudius se schopnými propuštěnci přímo obklopoval. Také známý filozof Epiktétos byl původně otrok. Ovšem takový osud čekal jen na nemnohé.

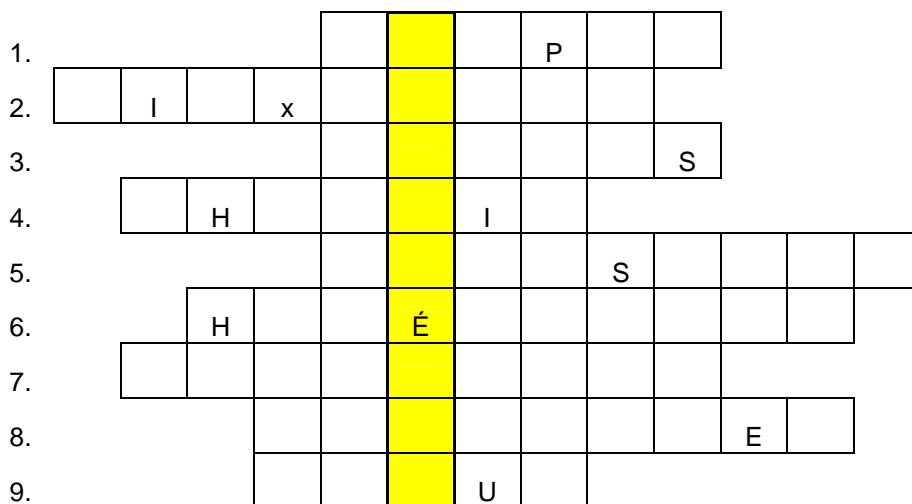
Zdroj: Pavel Augusta, František Honzák: Dějiny starověkého Řecka a Říma. Práce Praha 1994, s. 74-75.

PRACOVNÍ LIST:

1. Odpověz na otázky (vycházej z textu).

- Kde byli zaměstnáni otroci?
- Kdo byl gladiátor?
- Jaké zbraně gladiátoři používali?
- Kde a kdy začalo největší povstání otroků?
- Kdo stál v jeho čele?
- Kolik otroků se přibližně přidalo k povstání?
- Proč nebyla mezi vzbouřenci jednotata?
- Jak se chtěli povstanci dostat na Sicílii?
- Proč se jim to nepodařilo?
- Kdo byl postaven do čela římské armády?
- Jak povstání otroků skončilo?

2. Doplň tajenku.

- Italské město poblíž Capuy
- Silnice vedoucí z Capuy do Říma
- Čepička, kterou nosili propuštění otroci
- Místo, odkud pocházel Spartakus
- Národ, od kterého Římané převzali gladiátorské hry
- Období starověkých dějin (od pol. 4. století př. Kr. do konce 1. století př. Kr.)
v oblasti Středozemního moře a Předního východu)
- Vůdce povstání otroků
- Zbraň používaná gladiátory v cirku
- Italská sopka